

Proloog

De zon schijnt mijn spreekkamer binnen tot de blauwe streep op de aquarel. Ik heb nog een minuut of vijf voor mijn eerste cliënt arriveert. In de spiegel check ik mijn haar. Het is nu egaal grijs, beslist een vooruitgang, hoewel het nog net zo wijduit staat als in mijn jeugd, toen mijn broertjes me Christel de piramide noemden.

Door het raam zie ik hoe mijn cliënt met een snelle haal haar fiets in het rek schuift. Ik mag haar. Ze is dankbaar voor mijn luisterend oor, en ze zegt niet, zoals tegenwoordig gebruikelijk is, 'Ik pak de trein, ik haal vier flessen wijn,' maar 'Ik ga met de trein en ik koop vier flessen wijn'. Ze is heerszuchtig noch dociel, zelfs niet tegenover dingen. Zo was ik ook, vroeger, hoop ik. Daarmee begon het.

Deel I

Ik woonde bijna drie maanden in een studentenflat, toen ik op een middag de keuken binnenliep en op een ongewoon tafereel stuitte. Aan onze tafel zaten twee mannen in blauwe uniformen. Ik plukte aan mijn wijduitstaande haren, wist dat ik straks een kop als een afgeknotte piramide zou hebben, maar was niet bij machte mijn friemelende vingers te stoppen. Alles was anders nu die agenten daar zaten. De koelkasten leken vervelozier, de gasstellen viezer.

Hugo nam dapper een stoel tegenover de agenten. Met zijn knappe gezicht en zijn keurige manieren was hij de geboren woordvoerder. Even later plofte Ties slungelig en loyaal naast Hugo neer. De anderen keken vanuit de zithoek achter het visnet zwigend toe, als een groep runderen die nieuwgierig op een afstand blijft. Ook Onno, al een vierdejaars. Zonder iets te zeggen nam ik de laatste vrije stoel en schoof behoedzaam bij de jongens aan tafel tegenover de agenten. Ik was nieuw, ik was een meisje, maar ik voelde dat het moest.

Niet eerder had ik politieagenten van zo dichtbij gezien. Een vochtig-muffe geur van uniformstof, regen en zweet drong mijn neus binnen. De oudste had drie gele strepen op zijn schouders, de jongste twee.

Ik staarde naar hun zilveren knopen en trok de mouwen van mijn rode wollen trui omlaag. Mijn mondhoeken trilden, ik schrok toen de jongere agent zenuwachtig met zijn vinger op de tafel begon te tikken. Hij had blosjes op zijn wangen.

'Hoeveel mensen wonen hier?' vroeg de agent met de rimpels langs zijn mond.

'Tien,' zei Hugo.

'Heb je de namen?'

'Ik ben Hugo Capet, dit is Ties van Doorn, Christel... eh.'

‘Christel de Veer,’ zei ik snel.

Ik hoorde Hugo’s stem de rest van de namen opnoemen. Zakelijk, vriendelijk. ‘Jet van Iersel, Onno Viers van der Vlist, Sara Blom, Eva Jansen, Ruud van der Aa, Joop Jitsen, Arie Parlevliet.’ Ik slikte. Die namen! Denderend dat Hugo zo kalm bleef. Alsof hij veel ouder was dan eenentwintig. Ik beet op mijn wangen. Zo wilde ik ook worden: rechtvaardig en onbevreesd. Als de jongere agent iets opschreef, hoorde je zijn hand over het tafelblad schuiven. Hij schokte toen op een andere verdieping een deur dichtsloeg. Dit was niet wat mijn ouders bedoelden met ‘je studententijd’. ‘Studeren!’ Een woord dat ze met ontzag uitspraken. Ze hadden geen idee wat hun dochter (rare dochter, volgens mam) te wachten stond, toen ze me drie maanden geleden in Amsterdam afleverden.

≈

Het was een prachtige dag, eind augustus. De snelweg gleed onder de wielen van het gehuurde busje door en leek erachter op te lossen in het niets. Slootjes glommen van het zonlicht en in de verte lonkte de nieuwe stad.

Ik dacht aan gezellige dingen, zoals mijn Indiase theepot met zijn rieten handvat en de handigheid die het vereiste om de goudbruine straal in de kommetjes zonder oor te schenken.

Ik zag toekomstige vrienden voor me en verheugde me vast op de gesprekken met die mensen.

We gingen debatteren over het leven en ik zou me nergens voor schamen.

Mijn ouders vonden medicijnen de ultieme studie.

‘Ik weet niet.’

‘Wat wil je dan?’

‘Tets gewoons.’

‘Secretaresse?’

Ik rilde, en zweeg. Mijn wens viel niet in voor mam begrijpelijke termen uit te leggen. Iets met rennen door een bos en hand in hand lopen, en vooral niets met nette kleding of geld.

We passeerden een molen. Mam zei: ‘Kijk, een molen.’

Ik maakte mijn blik los van de molen, en bewonderde mijn benen in de nieuwe *bell-bottoms*. Het onvoorstelbare zou in de nieuwe stad gaan gebeuren. Geen idee hoe, maar ik wist het zeker.

Met zijn hoofd iets vooruit tuurde pap op de weg. Zijn handen omklemden het stuur alsof het los kon schieten. Het irriteerde me en tegelijk schrijnde er iets in mijn keel. Op het dashboard zat een metalen plaatje: *Losser, autoverhuur*. Eén schroef aan de rechterkant was verroest.

Op de achterbank ritselde mam met papier. Haar hand die een dweil kon uitwringen tot hij vocht-droog was en priegellettertjes schrijven in een gelezen boek, stak twee broodjes naar voren en bezorgde me kippenvel in mijn nek. Pap beet nonchalant in het bolletje en at het smakkend op, zijn pols met het afgegeten stuk brood op het stuur.

‘Niet kruimelen,’ zei mam.

Mijn ouders wisten niets van mij.

Ze vonden het raar dat ik een jaar lang omging met twee fel religieuze zusjes die in de hoogste klas ineens op school verschenen. Pauzes lang wandelde ik met de meisjes, die ik alleen uit elkaar hield door hun rode vlekjes, bij de een boven haar lip en bij de ander naast haar oog, en

probeerde hen ervan te overtuigen dat hun god een sprookje was, zonder daar ooit in te slagen. Het eindexamen verlostte me van Gerda en Cora.

Ik reikte pap een tweede broodje aan en trachtte zijn gesmak te negeren. In de eerste twee klassen van het lyceum stond ik alle pauzes tegen het hek geleund met muf ruikende Ria. Ik kon niet anders. Alleen al door de manier waarop Ria haar korte zinnen naar buiten wierp.

Lege flessen? 'Moet je inleveren. Kan je brood voor kopen.'

Los liggend hout? 'Sprokkelen. Scheelt je stookkosten.'

Iedereen liet Ria links liggen. Ik niet.

Toen Ria overstapte naar het huishoudonderwijs werd ze opgevolgd door een jongen die nooit iets zei.

Wilco leunde tegen het hek van de sportvelden, even onopvallend als een afgefallen blad of weggeworpen broodzakje. Ik kon mijn ogen niet van de stille jongen afhouden. Na een korte aarzeling stapte ik op hem af. Zijn V-hals trui was te ruim rond zijn smalle borst. Hij keek angstig in mijn richting.

Ik moest iets zeggen. Nu. 'Heb jij alle wiskunde afgekregen?'

Zijn langwerpige hoofd met het wilde haar erop knikte. 'Ja.'

'Ik vond het moeilijk. Jij ook?'

'Gaat wel.'

Hij zweeg verder, met zijn ogen naar de grond. Ik bekeek quasi-geïnteresseerd de spijlen van het hek, mompelde 'tot ziens' en liep weg.

Thuis vertelde ik over Wilco.

'Hij is de meest verlegen jongen die ik ken.'

Mam zette de aardappelschaal op tafel. 'Je hoeft niet alle leed van de wereld op je schouders te nemen.'

Langzaam ontdooide Wilco. Hij belde soms bij me aan met een huiswerkvraag. Ik vroeg hem dan boven te komen op mijn kamertje. Hij zat in de stoel en ik op het bed. Zijn handen hield hij op zijn knieën, behalve als hij het door mij gehaalde kopje thee en de pennywafel naar zijn mond moest brengen.

'Is Wilco er weer?' vroeg mam kritisch.

'Hm.'

'Je hoeft niet heiliger dan de Paus te zijn.'

'Ik vind hem interessant.'

'Pas maar op. Zo kom je er niet in de wereld.'

Ik wilde haar vragen wat ze met *er* bedoelde, maar hield mijn mond omdat ze die vraag toch niet zou snappen.

En ik was blij dat ze niet kon horen wat Wilco op zeldzame momenten over zichzelf losliet. 'Ze lachen wel, maar ze moesten eens met mijn vader te maken hebben.'

'Wat bedoel je?'

Wilco staaarde naar zijn knieën en zweeg.

Na de vierde klas verdween hij zonder afscheid te nemen. Ik stuurde hem vanaf de camping een kaart van een eekhoorn met de tekst *Ik hoop je na de vakantie weer te zien*.

Bij de roosteruitdeling van de vijfde ontbrak hij. In oktober kreeg ik een zwart-witte prentbriefkaart uit een Belgisch klooster waarop alleen *Groet, W.* stond.

Pap parkeerde het busje half op het trottoir bij het studentenhuis. De stoep was bijna onbegaanbaar door de vele fietsen, die deels in de fietsenrekken en deels schots en scheef op de tegels stonden. Een langharige jongen reed met rammelend spatbord weg. In het trappenhuis kwam ons een heerlijke geur van stof, beton en drogend wasgoed tegemoet. Ik kwam het liefst niemand tegen met pap en mam erbij.

Toen we de dozen en tassen naar de vierde verdieping hadden gesjouwd, de door mam gezette thee hadden gedronken en alles in de kamer met de witte muren en het nog heel behoorlijke grijze linoleum min of meer op zijn plaats stond, kon ik niet wachten tot mijn ouders opstapten, terug naar hun voor één derde lege nest in Rotterdam.

Het bed en de klerenkast, waarop aan de zijkant een met balpen getekende pijl de lucht in wees, ademden de opwindende sfeer van mijn voorgangers.

‘Wat ga je doen vanavond?’ vroeg mam.

‘Aan de drugs en aan de drank.’

Pap gaf me een klapje tegen mijn arm. ‘Vergeet de jongens niet!’

‘Nou, Karel!’ zei mam.

Ze vertrokken lachend. Onder de kalende kruin en de al wat grijzende knot straalde de trots op de eerste telg uit het gezin die de universiteit bezocht.

(Lees verder in het boek zelf, als je geïnteresseerd bent geraakt.)